

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาหลังประถมศึกษา 6 ปี ตามระบบการศึกษาแบบ 6 : 3 : 3 โดยจัดชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ผู้เรียนมีอายุเฉลี่ย 12 - 17 ปี เป็นการจัดการศึกษาระดับกลางที่มุ่งเชื่อมต่อการศึกษาระดับประถมศึกษา และอุดมศึกษา โดยมีเป้าหมายในการจัดอยู่ 2 ประการ คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาสูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา ให้ความรู้ ความชำนาญ และได้รับการฝึกฝนที่จะออกไปประกอบอาชีพเป็นกำลังคนระดับกลางของประเทศ ประการหนึ่ง และมุ่งผลิตเพื่อป้อนคนเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นกำลังคนระดับสูงอีกประการหนึ่ง การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากกำลังคนที่ได้จากการผลิตของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)

(สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.: 78)

รัฐได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายของการศึกษาแต่ละระดับการศึกษาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา ได้วางเป้าหมายด้านคุณภาพไว้โดยมุ่งดำเนินการดังนี้

1. การจัดสรรทรัพยากร

1.1 จัดให้มีมาตรการการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ทัดเทียมกัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนในชนบท

1.2 วางแนวปฏิบัติและสนับสนุนให้โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงช่วยเหลือและให้ทรัพยากรร่วมกัน

2. การจัดการกระบวนการ เรียนการสอนและการฝึกวิชาอาชีพ

2.1 จัดกระบวนการเรียนการสอน และการฝึกวิชาอาชีพให้ผู้จบ การศึกษาสามารถทำหรือประกอบอาชีพได้

2.2 จัดให้มีมาตรการในการปรับมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกันทุกห้องที่

2.3 วางแนวปฏิบัติและสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นแหล่งฝึกงานของนักเรียน

2.4 วางแนวปฏิบัติและสนับสนุนให้การกระจายการนิเทศการศึกษา ไปสู่ระดับปฏิบัติให้มากที่สุด

2.5 จัดให้มีการติดตามประเมินผลนักเรียนที่จบการศึกษาทั้งส่วนที่ ไม่ศึกษาต่อและส่วนที่ไปประกอบอาชีพ

เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าว กรมสามัญศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายเฉพาะไว้ดังนี้

1. จัดการมัธยมศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล

2. ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้สนองความต้องการของบุคคล ห้องเรียนและเอกลักษณ์ของชาติ ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา ฝึกการทำงาน และสามารถออกไปดำรงชีพได้

3. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้ผู้เรียนกลุ่มวิชาอย่างกว้างขวาง เพื่อสำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เรียนกลุ่มวิชาที่เข้มข้นเพื่อออกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ

การสอนวิชาชีพจะเน้นทางด้านการเกษตร หรือ อุตสาหกรรม และ กิจกรรมที่สนับสนุนการเกษตรให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับตลาดแรงงาน

4. ส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถทำการประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลการศึกษาไปสู่โรงเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนนำกรณีศึกษาไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน

5. ขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ตามสภาพท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เสมอภาคกัน

ในการขยายมัธยมศึกษาไปสู่ประชาชน ควรให้มีการใช้อาคารสถานที่บุคคล ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษานอกระบบทั้งในระดับมัธยมศึกษา และระดับ หรือประเภทอื่น ๆ ด้วย

6. ให้เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตที่รัฐกำหนดและตามสติปัญญาความสามารถ

7. ทำเป็นการ เพื่อให้โรงเรียนรับนักเรียนเข้าเรียนตามเขตและห้องที่การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

8. ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา ให้ผู้รับการศึกษาพร้อมรับการในการจัดการศึกษาระดับนี้ ตามสมควร แต่เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ขาดไร้แต่เรียนที่ รัฐจะให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนด้อยกว่าในระดัมนี้นั้นมากกว่าปกติ (กรมสามัญศึกษา 2524: 8-9)

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (2525: 10) ยังได้กำหนดหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ประการด้วยกัน สรุปได้คือ

1. หน้าที่เกี่ยวกับการสอนและอบรมนักเรียนตามหลักสูตรในระบบโรงเรียน

2. หน้าที่สอนประชาชนให้มีความรู้ตามความต้องการจำเป็นของประชาชน

3. หน้าที่บริการชุมชน หมายถึง การอำนวยความสะดวกด้านความรู้แก่ประชาชน

จะเห็นได้ว่าภารกิจทั้งหลายในการพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จะสำเร็จได้มิใช่จะอยู่ที่ฝ่ายนโยบายเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ฝ่ายปฏิบัติระดับต่าง ๆ ที่รับนโยบายจะต้องร่วมมือประสานงาน และพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้สนองนโยบายที่กำหนดไว้ให้ได้ ด้วยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพอย่างสูง ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะทำให้งานการจัดการศึกษาในระดับนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้ โดยที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการบริหารงานการศึกษาอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้บริหารเหล่านี้จะเป็นผู้นำสำคัญในโรงเรียนที่จะต้องตัดสินใจสั่งการ อำนวยการ ชี้แนะ ดูแล บำรุงขวัญ และกำตังใจ ให้บุคลากรผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเรื่องที่น่าจะศึกษาว่าผู้บริหารใดบริหารงานโดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาอย่างไร โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งมีบุคลากรจำนวนมาก และมีกลไกการบริหารงานที่ซับซ้อนกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง

ในการจัดการมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษานั้น มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2525 รวมทั้งสิ้น 1,518 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา ม.ป.ป.: 1-9 และ 1-58) ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งขนาดใหญ่พิเศษ ในส่วนกลางจำนวน 103 โรงเรียน และในส่วนภูมิภาคอีกจำนวน 1,415 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ นั้น ในส่วนกลาง มีจำนวน 79 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 76 โรงเรียน และอีก 3 โรงเรียน ตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น หัวหน้าสถานศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู ตามประกาศของคุรุสภา (2521: 12) ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดลักษณะงานที่ปฏิบัติสำหรับตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ดังนี้

วางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีดำเนินงานและติดตามผลด้านวิชาการ
 ข้าราชการ ปกครอง และกิจกรรม ควบคุมการเรียนการสอน และฝึกอบรม
 จัดทำระเบียบและวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตร จัดทำรายการสอน
 โครงการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ จัดโปรแกรมการเรียน คู่มือประกอบ
 การเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา จัดบริการแนะแนว หองสมุด
 และสหทัศนศึกษา ให้ผู้ใหญ่ในโรงเรียนและสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
 จัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ควบคุม
 ดูแลบริเวณอาคารสถานที่และงานการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ งานทะเบียน
 เอกสาร ให้เป็นไปตามระเบียบ ควบคุม ดูแล ปกครอง จัดระบบงาน
 ในโรงเรียน กำหนดลักษณะงาน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้
 ความสามารถ ติดตามให้คำปรึกษา แก้ปัญหาและนิเทศ บังคับบัญชา ครู
 อาจารย์ นักเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นให้สามารถปฏิบัติตามหน้าที่อย่าง
 ถูกต้องครบถ้วน ดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของนักเรียน ครู อาจารย์
 และเจ้าหน้าที่อื่น สร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้นปกครองและประชาชนใน
 ท้องถิ่น จัดกิจกรรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไป
 ตามนโยบายของรัฐบาล มีการวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูล จัดทำ
 สถิติต่าง ๆ นำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษา มาใช้และเผยแพร่
 เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของ
 ประชาชน เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ตามที่ได้รับแต่งตั้ง ตลอดจน
 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การที่จะปฏิบัติงานในลักษณะดังกล่าวให้ลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียน
 จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ศาสตร์ และศิลปะทางด้านการ
 การศึกษา จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบริหาร (**Management Functions**)
 ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคนในองค์การทุกประเภทและทุกขนาดที่จะต้องทำ
 (ชงชัย สันติวงษ์ 2523: 64) หน้าที่ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
 นั้น นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุผลตามที่ต้องการ โดยอาศัยกระบวนการ
 บริหาร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่ง รัสเซลล์ ที เกร็ก (**Russell T. Gregg**)
 ได้เสนอไว้ มี 7 ประการ คือ การตัดสินใจสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ
 หรือการกำหนดค่านาจนหน้าที่ การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพล หรือการจูงใจ
 การประสานงาน และการประเมินผลงาน ขั้นตอนเหล่านี้ นักบริหารการศึกษา

เรียกว่า กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการในการบริหารการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารอยู่ตลอดเวลา และถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารจะต้องจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ดังนั้น ในการบริหารโรงเรียน หากผู้บริหารมีใ้คนำกระบวนการบริหารมาใช้แล้วย่อมจะมีปัญหาเกิดขึ้นเสมอ และจะประสบความสำเร็จไ้ยาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจใคร่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเรื่องนี้มาก่อน และคาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ซึ่งมีจำนวน นักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป และหัวหน้าสถานศึกษาคำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน

2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงกระบวนการบริหารการศึกษา 7 ประการ ตามแนวความคิดของ รัสเซลล์ ที เกร็ก (Russell T. Gregg) คือ

- 2.1 การตัดสินใจสั่งการ
- 2.2 การวางแผน
- 2.3 การจัดองค์การ
- 2.4 การติดต่อสื่อสาร
- 2.5 การใช้อิทธิพล หรือ การจูงใจ
- 2.6 การประสานงาน
- 2.7 การประเมินผลงาน

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใ้เดินทางไปปรับปรุงกระบวนการบริหารการศึกษาให้เหมาะสม
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กรมสามัญศึกษา และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใ้วางแผนและจัดหลักสูตรสำหรับการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้บริหารงานใ้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการใ้ใช้กระบวนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนอันจะเป็นแนวทางในการหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ไม่รวมถึงผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา

ผู้ช่วยผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนในฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป และผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา 2522: 6)

ส่วนกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาคบางโรงเรียนที่สังกัดส่วนกลาง

กระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง วิธีการบริหารการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยกำหนดขั้นตอนอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเป็นไปอย่างมีระบบ กระบวนการบริหารการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มี 7 ประการ คือ

1. การตัดสินใจสั่งการ (Decision - making)
2. การวางแผน (Planning)
3. การจัดองค์การ (Organizing)
4. การติดต่อสื่อสาร (Communicating)
5. การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ (Influencing)
6. การประสานงาน (Coordinating)
7. การประเมินผลงาน (Evaluating) (Campbell and Gregg, ed.

1957: 274)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในส่วนกลาง จำนวน 79 โรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 76 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่นอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน รวมจำนวน 79 คน ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มี การสุ่มตัวอย่าง

1.2 กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 79 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมจำนวน 316 คน ใช้ประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 395 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีลักษณะคำถามเป็นแบบ ประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษา ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยมีลักษณะคำถาม เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open - ended form)

การสร้างแบบสอบถามได้มาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปศหลักการตามแนวความคิดของเกร็ก (Gregg) เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การศึกษา ทั้ง 7 ขั้นตอน แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง ตามเนื้อหา โครงสร้าง และสำนวนภาษา หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับประชากรในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในส่วนกลาง จำนวน 79 โรงเรียน โดยทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง ไปส่งและเก็บด้วยตนเองอีกส่วนหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในต่าง ๆ วิเคราะห์ตามลักษณะข้อมูลแบบตารางวิเคราะห์ ใช้วิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน ใช้วิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำเสนอเป็นปัญหาและอุปสรรคแต่ละด้านของแต่ละกลุ่มประชากร

ลำดับชั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน ประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึง วิธีวิเคราะห์และการเสนอข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว และความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษา และปัญหาอุปสรรคในการใช้กระบวนการบริหารการศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ กล่าวโดยสรุปถึง วัตถุประสงค์ในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย